

Tom 28/2018, ss. 9-20
ISSN 1644-888X
e-ISSN 2449-7975
DOI: 10.19251/ne/2018.28(1)
www.ne.pwspzlock.pl

Jan Hybel

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Płocku

WPLYW BEZPOŚREDNICH INWESTYCJI ZAGRANICZNYCH NA ZATRUDNIENIE I WYDAJNOŚĆ PRACY W POLSCE W LATACH 2007 – 2016

**IMPACT OF THE DIRECT FOREIGN INVESTMENT ON EMPLOYMENT
AND WORK PRODUCTIVITY IN POLAND IN THE YEARS 2007-2016**

Streszczenie

Opracowanie przedstawia rozwój bezpośrednich inwestycji zagranicznych w Polsce w latach 2007-2016 oraz ich wpływ na tworzenie miejsc pracy i zwiększenie produktywności pracy. W pierwszej jego części zawarto analizę poziomu dynamiki i struktury BIZ oraz ich regionalnego rozmieszczenia. Natomiast w drugiej części przedstawiono wielkość i strukturę zatrudnienia oraz produktywność pracy w przedsiębiorstwach z udziałem kapitału zagranicznego. Głównym wnioskiem wynikającym z analizy jest stwierdzenie o pozytywnym wpływie BIZ na zwiększenie zatrudnienia i poziomu wy-

Summary

The article presents the development of the direct foreign investment in the years 2007-2016 and its impact on the new jobs creation and the increased work productivity.

The first part of the study complies an analysis of the direct investment's dynamics level and its structure, as well as its regional location. The second part presents the dimension and the structure of employment and work productivity in companies with foreign investment's input. The major conclusion of the analysis in the statement of the direct foreign investment's positive impact on the in-

dajności pracy oraz o dużym ich zróżnicowaniu regionalnym. Najwięcej miejsc pracy powstało w regionach silnych ekonomicznie, głównie województwa: mazowieckie, wielkopolskie i śląskie.

Słowa kluczowe: Bezpośrednie inwestycje zagraniczne, kapitał zagraniczny spółki z kapitałem zagranicznym, pracujący

creased employment and a higher level of the work productivity, as well as the fact, that the intensity of the direct foreign investment in Poland varies on the regional level.

The biggest number of the working places were created in the areas with a strong economy, such as mazowieckie, wielkopolskie, śląskie voivodship.

Key words: foreign direct investment, foreign capital, companies with foreign capital, employees

Wprowadzenie

Skutki napływu kapitału zagranicznego do Polski w formie BIZ są przedmiotem wielu analiz ekonomicznych. Najczęściej badany jest wpływ BIZ na wzrost gospodarczy, zwiększenie zasobów kapitału, rozwój infrastruktury, transfer technologii, ulepszenie zarządzania i organizacji pracy, wzrost eksportu, zwiększenie wpływów do budżetu państwa, konkurencyjność gospodarki [Frejtag-Mika, 2009], a w mniejszym stopniu na wzrost zatrudnienia i wydajność pracy [Witkowska, 2000]. Z napływem kapitału zagranicznego wiążą się także dla rynku pracy skutki negatywne, takie jak: zwolnienia pracowników w wyniku racjonalizacji zatrudnienia i transferu nowoczesnych bardziej wydajnych technologii, obsadzanie stanowisk kierowniczych pracownikami zagranicznymi, doprowadzenie do bankructwa części słabszych firm. Ponadto firmy z kapitałem zagranicznym cechuje duży import surowców i towarów, który zmniejsza liczbę miejsc pracy w kraju przyjmującym kapitał.

Napływ zagranicznych inwestorów jest uwarunkowany zarówno czynnikami ekonomicznymi, jak i społeczno-politycznymi. Do pierwszej grupy należą: stopa zwrotu kapitału, wielkość rynku, zasoby wykwalifikowanej siły roboczej, poziom infrastruktury, poziom rozwoju gospodarczego oraz zachęty dla inwestorów. Do drugiej grupy należą: stabilność polityczna, jasno określone przepisy prawne dotyczące prowadzenia działalności gospodarczej, poziom korupcji oraz sprawna obsługa administracyjna [Stawicka 2015]. Wśród istotnych czynników, decydujących o lokalizacji BIZ, są brane pod uwagę istniejące różnice w kosztach pracy i kapitału [Kojima, 2011] oraz dostęp do zasobów naturalnych i możliwość nabycia strategicznych aktywów [Danning, 2008].

Celem niniejszego opracowania jest określenie roli BIZ w tworzeniu miejsc pracy i podnoszeniu produktywności pracy. W pierwszej części zostanie przedstawiona dynamika i struktura BIZ oraz liczba podmiotów z kapitałem zagranicznym, natomiast w drugiej ich wpływ na zmiany w wielkości zatrudnienia i poziomie produktywności pracy. W analizie koncentrowano się na uchwyceniu zmian ilościowych, w liczbie pracujących, w różnych branżach i regionach kraju, natomiast pominięto zmiany jakościowe ze względu na brak danych makroekonomicznych. W opracowaniu postawiono hipotezę, że kapitał zagraniczny napływa głównie do dziedzin pracochłonnych oraz o dużych zasobach wykwalifikowanej kadry i relatywnie niskich kosztach pracy.

Informacje statystyczne zamieszczone w opracowaniu pochodzą z publikacji GUS, NBP i PAIiZ.

1. Poziom i struktura napływu BIZ do Polski

Transfer kapitału z innych krajów do Polski może występować w formie inwestycji greenfield (tworzenie nowych przedsiębiorstw) oraz brownfield (przejęcie istniejących przedsiębiorstw). Istotą BIZ jest nie tylko transfer kapitału, ale także pracy, technologii oraz wiedzy marketingowej i organizacyjnej [Chojna, 2012].

Aby inwestycję zaliczyć do BIZ inwestor zagraniczny musi mieć minimum 10 % udziału w kapitale przedsiębiorstwa. BIZ obejmują udziały w kapitale zakładowym przedsiębiorstwa (zakup akcji, majątku, wnoszenie aportów w postaci maszyn i urządzeń), oraz reinwestowane zyski i pozostały kapitał złożony z różnych instrumentów dłużnych. Inwestycje bezpośrednie różnią się od portfelowych nie tylko ilością akcji, ale trwałością zaangażowania inwestora i jego wpływami na decyzje podejmowane w spółce [Różański, 2010].

W latach 2007 – 2016 wartość BIZ w Polsce podlegała dużym wahaniom (tabela 1). Najpierw był spadek w latach 2008 i 2009, spowodowany światowym kryzysem ekonomicznym, potem przez dwa lata wzrost, a następnie największy spadek w latach 2012 i 2013, wywołany obniżeniem tempa wzrostu gospodarczego w Polsce. W analizowanym okresie wartość BIZ w Polsce zmniejszyła się o prawie 4 mld EUR, czyli o 24,1%. Główną formą napływu kapitału zagranicznego stanowiły, z wyjątkiem lat 2008 i 2009 reinwestowane zyski i kredyty. W analizowanym okresie udział inwestycji w formie udziałów, akcji i aportów zmniejszył się z 27,5% w 2007 r. do 15,3% w 2016 r., natomiast udział reinwestowanych zysków zwiększył się z 40,0% do 62,3%.

Rosnący udział reinwestowanych zysków w strukturze BIZ świadczy o korzystnej sytuacji finansowej inwestorów zagranicznych.

Tabela 1. Napływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych do Polski w latach 2007-2016 w mln EUR

Rok	BIZ ogółem	W tym:		
		udziały kapitałowe	reinwestowane zyski	pozostały kapitał
2007	16582	4556	6630	5396
2008	10128	6698	-713	4143
2009	9343	3799	3582	1962
2010	10507	3181	5627	1699
2011	14832	2424	5177	7232
2012	4716	-2637	4440	2913
2013	2208	-5447	4124	3531
2014	10755	3177	6198	1380
2015	13758	5229	6966	1563
2016	12588	1932	7845	2811

Źródło: Zagraniczne inwestycje bezpośrednie w Polsce w latach 2007-2016, NBP, Warszawa

W badanym okresie wystąpił spadek wartości kapitału zakładowego o 57,6%, a pozostałego kapitału o 47,9%. Znaczne zwiększenie poziomu i dynamiki BIZ miało miejsce w latach 2004-2007 które było wynikiem akcesji Polski do UE. Wartość kapitału zagranicznego zainwestowanego w Polsce pochodziła w 2007 r. z 106 krajów, a w 2016 r., ze 129. Udział krajów UE w tym okresie zwiększył się z 87,8% do 92,%. Kapitał zagraniczny pochodzi głównie z czterech krajów, są to: Holandia (21,9%, Niemcy (17,5%), Francja (14,4%) i Luksemburg (12,9%), Udział pozostałych krajów jest niewielki i przeciętnie wynosi (1-3%). W latach 2007 – 2016 wartość kapitału holenderskiego zwiększyła się o 37,9%, francuskiego o 19,9% i niemieckiego o 50,2%.

2. Zróżnicowanie branżowe i regionalne BIZ w Polsce

Oddziaływanie bezpośrednich inwestycji zagranicznych na rozwój rynku pracy, jest zróżnicowane w zależności od ich struktury branżowej. W 2016 r. największy udział BIZ był w pozostałych sekcjach (głównie działalność profesjonalna, naukowa i techniczna oraz administrowanie i działalność wspierająca). Kolejne miejsca zajmują: przetwórstwo przemysłowe oraz handel i naprawa pojazdów samochodowych (tabela 2).

Tabela 2. Struktura bezpośrednich inwestycji zagranicznych w Polsce według rodzaju prowadzonej działalności w %

Rodzaj sekcji	2007	2009	2012	2014	2016
Rolnictwo i rybołówstwo	0,5	0,3	0	0,6	0,5
Górnictwo i kopalnictwo	0,1	-0,1	2,6	3,9	0,3
Przetwórstwo przemysłowe	29,8	34,1	59,3	25,7	29,0
Wytworzenie i zaopatrzenie w energię elektryczną	2,7	8,7	6,8	4,0	3,5
Budownictwo	0,2	4,2	-2,5	8,7	5,6
Handel i naprawy	13,0	14,7	16,7	5,3	10,9
Hotele i restauracje	0,7	0,2	3,3	0,2	0,2
Transport, gospodarka magazynowa i łączność	3,7	1,6	7,1	0,5	-0,1
Pośrednictwo finansowe	15,0	16,4	81,3	-0,2	7,6
Obsługa nieruchomości	24,7	12,6	8,9	12,3	10,6
Pozostałe	9,6	7,3	-83,5	47,0	32,1
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Źródło: Jak w tab. 1.

Natomiast w 2007 r. w strukturze BIZ dominowały: obsługa nieruchomości, przetwórstwo przemysłowe i pośrednictwo finansowe, które razem stanowiły 69,5 %. W roku 2016 w przetwórstwie przemysłowym było najwięcej kapitału zagranicznego z Holandii (20,7%), Luksemburga (16,1%) i Niemiec (14,8%). W handlu i naprawie pojazdów samochodowych kapitał pochodził z Niemiec (27,2%) i Holandii (27,1%), a w działalności profesjonalnej, naukowo-technicznej dominował głównie kapitał z Holandii (36,8%) i Luksemburga (16,0%). W działalności na rynku nieruchomości największy udział miał kapitał luksemburski (26,3%), natomiast w zakwaterowaniu i gastronomii kapitał francuski (22,3%).

Z punktu widzenia rynku pracy ważne jest rozmieszczenie inwestycji zagranicznych według województw. Z danych w tabeli 3. wynika, że prawie połowa inwestycji zagranicznych zlokalizowanych było na obszarze województwa mazowieckiego. Dalsze kolejne miejsca zajmują województwa: wielkopolskie, dolnośląskie i śląskie, a więc na obszarach silnych ekonomicznie, o dobrze rozwiniętej infrastrukturze i dużym rynku zbytu, jaki reprezentują wielkie aglomeracje.

Najmniej atrakcyjnymi dla inwestorów zagranicznych regionami kraju są: podlaskie i warmińsko-mazurskie. W tych województwach BIZ stanowiły w 2016 r. odpowiednio 0,3% i 0,7% ich ogólnej wartości. Również małe ilo-

ści BIZ (około 1%) ulokowano w województwach: lubelskim, podkarpackim, świętokrzyskim i opolskim.

Tabela 3. Poziom i struktura BIZ w Polsce według województw

Województwo	2007		2009		2013		2016	
	mln zł	%	mln zł	%	mln zł	%	mln zł	%
Dolnośląskie	10958,0	9,0	14364,2	9,3	16136,3	8,8	16687,0	8,5
Kujawsko-pomorskie	1265,0	1,0	2502,1	1,6	2989,7	1,6	2795,8	1,4
Lubelskie	624,6	0,5	827,9	0,5	1710,5	0,9	1840,4	1,0
Lubuskie	1329,8	1,1	2220,0	1,5	1898,5	1,0	1609,1	0,8
Łódzkie	3149,4	2,6	4222,7	2,7	489,3	0,4	5284,6	2,7
Małopolskie	9730,6	8,0	10904,8	7,1	12471,7	6,8	16363,4	8,2
Mazowieckie	59630,4	49,0	75490,9	49,1	93014,6	50,5	94470,4	48,1
Opolskie	1195,5	1,0	1472,5	1,0	2069,3	1,1	2031,7	1,0
Podkarpackie	1575,2	1,3	2040,6	1,3	5422,0	2,9	2434,0	1,2
Podlaskie	221,7	0,2	303,1	0,2	636,2	0,3	534,5	0,3
Pomorskie	3054,3	2,5	4203,5	2,7	6734,9	3,7	5064,2	2,6
Śląskie	10770,0	8,8	13432,3	8,7	15634,8	8,5	16606,7	8,6
Świętokrzyskie	2790,3	2,3	2671,8	1,7	2101,8	1,1	2390,7	1,2
Warmińsko-mazurskie	1328,7	1,1	1458,9	1,0	1479,6	0,9	1417,3	0,7
Wielkopolskie	11195,9	9,2	13352,0	8,7	15648,0	8,6	23328,0	10,5
Zachodnio-pomorskie	2873,3	2,4	4110,5	2,9	5079,3	2,8	6312,3	3,2
Ogółem	121493,1	100,0	153577,8	100,0	183516,5	100,0	1964701	100,0

Źródło: GUS: Działalność gospodarcza podmiotów z kapitałem zagranicznym w 2007, 2009, 2013 i 2016 roku.

W analizowanym okresie największą dynamikę wzrostu BIZ odnotowały województwa: lubelskie (194,6%), podlaskie (141,1%) i zachodnio-pomorskie (119,7%). Spadek BIZ wystąpił jedynie w województwie świętokrzyskim (o 14,3%) oraz bardzo słaby ich wzrost w warmińsko-mazurskim (o 6,7%) i lubuskim (o 21,1%).

3. Liczba pracujących w spółkach z udziałem kapitału zagranicznego

Wpływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych na rynek pracy można rozpatrywać zarówno pod względem ilościowym, jak i jakościowym związanym z produktywnością pracy.

Efektorem napływu kapitału zagranicznego jest zwiększenie liczby spółek, które przyczyniają się do tworzenia nowych miejsc pracy.

W analizowanym okresie liczba podmiotów z kapitałem zagranicznym zwiększyła się o 30 %. Najwięcej tego typu podmiotów powstało po wejściu Polski do UE. Wraz ze wzrostem liczby przedsiębiorstw z kapitałem zagranicznym zwiększyła się liczba pracujących o ponad 401,5 tys. osób, czyli o 50,4%, szczególnie wysoka dynamika zatrudnienia występowała w okresie 2014 – 2016. Natomiast w przeliczeniu na jedną firmę z udziałem kapitału zagranicznego występował spadek liczby pracujących – w latach 2007-2013 oraz wzrost – w latach 2014 – 2016.

Tabela 4. Liczba pracujących w firmach z udziałem kapitału zagranicznego w Polsce

Rok	Liczba firm	Liczba pracujących w tys.	Dynamika	Liczba pracujących na 1 firmę
2007	18 515	1453,7	100,00	78,5
2008	21 092	1531,7	105,4	72,6
2009	22 176	1460,7	100,5	65,9
2010	23 078	1518,4	104,4	65,8
2011	24 910	1566,5	107,7	62,9
2012	25 914	1571,2	108,1	60,6
2013	26 128	1628,5	112,0	62,3
2014	26 464	1747,8	120,2	66,0
2015	25 961	1818,5	125,1	70,0
2016	24 780	1855,2	127,6	74,9

Źródło: Jak w tab. 3.

W analizowanym okresie zwiększył się udział podmiotów z kapitałem zagranicznym w ogólnej liczbie pracujących w gospodarce narodowej z 10,3 do 12,1 %.

Poziom zatrudnienia w analizowanych podmiotach był zróżnicowany w zależności od ich wielkości (tab. 5.).

Tabela 5. Liczba pracujących według wielkości przedsiębiorstwa z udziałem kapitału zagranicznego

Rodzaje przedsiębiorstw	Liczba pracujących		Struktura		Dynamika
	2009	2016	2009	2016	2016/2009
Mikro	33,9	26,9	2,3	1,5	79,3
Małe	102,9	100,7	7,1	5,4	97,9
Średnie	298,6	330,7	20,4	17,8	110,7
Duże	1025,2	1396,9	70,2	75,3	136,2
Ogółem	1460,6	1855,2	100,0	100,0	126,8

Źródło: Jak w tab. 3.

Najwięcej miejsc pracy tworzą przedsiębiorstwa duże i średnie, a ich udział w strukturze zatrudnienia stanowił w 2016 r. odpowiednio 75,3% i 17,8%. Mikro i małe firmy z kapitałem zagranicznym, mimo, że liczebnie dominują to ich udział w zatrudnieniu wynosi zaledwie 6,9 %. W badanym okresie liczba pracujących zwiększyła się o 26,8%. Małe firmy odnotowały spadek, a duże i średnie wzrost.

W analizowanych latach wystąpiły również zmiany w strukturze zatrudnienia w zależności od rodzaju prowadzonej działalności (tabela 6).

Tabela 6. Liczba pracujących w firmach z kapitałem zagranicznym wg rodzaju działalności

Rodzaj sekcji	2007		2009		2013		2016	
	Liczba	%	Liczba	%	Liczba	%	Liczba	%
Transport, gospodarka magazynowa i łączność	101165	7,0	145704	10,0	70205	4,3	92087	4,9
Działalność produkcyjna	774541	53,3	730846	50,0	754414	45,7	859215	46,3
Handel i naprawy	289767	19,9	337621	23,1	388599	23,9	442638	23,8
Obsługa nieruchomości i firm	140776	9,7	88879	6,1	7577	0,5	8124	0,5
Budownictwo	47697	3,3	55110	3,8	52047	3,2	51759	2,8
Hotele i restauracje	28553	2,0	26128	1,8	22231	1,4	23114	1,3
Pozostałe	71234	4,8	76362	5,2	333443	21,0	378290	20,4
Ogółem	1453733	100,0	1460650	100,0	1628516	100,0	1855227	100,0

Źródło: Jak w tab. 3.

Przedsiębiorstwa z kapitałem zagranicznym stworzyły najwięcej miejsc pracy w działalności produkcyjnej, głównie związanej z produkcją pojazdów samochodowych. W tej działalności liczba pracujących w 2016 r. zwiększyła się o 84,7 tys. osób w porównaniu do 2007 r. Drugie miejsce zajmują handel i naprawa pojazdów samochodowych, w których liczba pracujących zwiększyła się o 152,9 tys. osób. Znaczący udział w zatrudnieniu mają również pozostałe działalności, w których było 21% ogółu pracujących, natomiast niewielki transport i łączność (4,9 %) oraz budownictwo (2,8%).

W analizowanym okresie najwyższą dynamiką zatrudnienia charakteryzowały takie działalności, jak: handel i naprawa pojazdów samochodowych – wzrost o 53,9% oraz przetwórstwo przemysłowe o – 10,9%.

Udział pracujących w firmach z kapitałem zagranicznym był w 2016 roku największy w województwie mazowieckim (32,9%), następnie wielkopolskim

(15%) i śląskim (11,0%), a najmniejszy w podlaskim (0,6 %) i warmińsko-mazurskim (0,8%). To oznacza, że najwięcej miejsc pracy z tytułu BIZ powstaje w wielkich aglomeracjach, silnych ekonomicznie o dobrej infrastrukturze i o niskiej stopie bezrobocia.

Tabela 7. Liczba pracujących w przedsiębiorstwach z kapitałem zagranicznym według województw

Województwo	2007		2010		2016	
	tys.	%	tys.	%	tys.	%
Dolnośląskie	135,9	9,3	145,9	9,6	170,0	9,2
Kujawsko-pomorskie	40,6	2,8	38,2	2,5	45,3	2,4
Lubelskie	15,4	1,1	20,9	1,4	27,8	1,5
Lubuskie	36,7	2,5	36,3	2,4	40,3	2,2
Łódzkie	62,6	4,3	75,8	5,1	94,6	5,1
Małopolskie	84,3	5,8	87,9	5,8	127,1	6,9
Mazowieckie	514,9	35,4	532,1	35,1	610,2	32,9
Opolskie	25,4	1,7	24,9	1,6	29,2	1,5
Podkarpackie	44,0	3,0	36,6	2,4	47,3	2,5
Podlaskie	9,3	0,7	9,2	0,6	10,9	0,6
Pomorskie	65,3	4,5	57,3	3,8	74,1	4,0
Śląskie	147,5	10,2	167,7	11,0	203,5	11,0
Świętokrzyski	19,0	1,3	18,7	1,2	20,1	1,1
Warmińsko-mazurskie	15,9	1,1	14,1	0,9	14,2	0,8
Wielkopolskie	186,3	12,8	204,2	13,4	278,6	15,0
Zachodnio-pomorskie	50,6	3,5	48,6	3,2	62,0	3,3

Źródło: jak w tab. 3.

W badanym okresie najbardziej wzrosła liczba pracujących w województwie lubelskim (o 80,5%) i małopolskim (o 50,1%). Województwo warmińsko-mazurskie jako jedyne zanotowało spadek (o 10,7%) liczby pracujących w firmach z udziałem kapitału zagranicznego.

4. Wpływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych na wydajność pracy

Napływ kapitału zagranicznego przyczynił się nie tylko do zwiększenia liczby miejsc pracy, ale także do podniesienia produktywności pracy poprzez transfer nowych technologii, instalowanie nowoczesnych urządzeń technicznych, pozyskiwanie wiedzy i doświadczenia oraz umiejętności prowadzenia działalności gospodarczej. Powyższe czynniki mają istotny wpływ na wzrost wydajności pracy w spółkach z kapitałem zagranicznym. Wydajność pracy

została zmierzona wskaźnikiem przychodów z całej działalności w przeliczeniu na jednego zatrudnionego (tabela 7.).

W analizowanym okresie poziom wydajności pracy w przedsiębiorstwach z kapitałem zagranicznym zwiększył się z 610,9 tys. zł w 2007 r. do 737,4 tys. zł w 2016 r., czyli o 20,7%. Najwyższy przyrost dokonał się w latach: 2008 – 2010, 2012 i 2015.

Wydajność pracy była znacznie wyższa niż w przedsiębiorstwach bez takiego kapitału. W 2007 r. firmy z kapitałem zagranicznym uzyskały o ponad 56% wyższy poziom produktywności pracy, natomiast w 2000 r. ta przewaga wynosiła 73%. Oznacza to, że zmniejsza się rozpiętość w poziomie wydajności pracy między badanymi grupami przedsiębiorstw.

Natomiast z analizy wskaźników dynamiki wynika, że wejście Polski do UE przyczyniło się w obu analizowanych grupach do znacznego podniesienia poziomu wydajności pracy i jej tempa wzrostu.

Tabela 8. Poziom wydajności pracy w spółkach z udziałem kapitału zagranicznego

Rok	Przychody na 1 pracującego w spółkach z udziałem kapitału zagranicznego (w tys. zł)	Dynamika	Przychody na 1 spółkę z udziałem kapitału zagranicznego (w tys. zł)	Dynamika
2007	610,9	100,0	47 969	100,0
2008	630,9	103,3	45 986	95,9
2009	702,3	114,9	46 262	96,4
2010	777,3	127,2	51 144	106,6
2011	775,5	126,9	48 768	101,7
2012	794,1	130,0	48 150	100,4
2013	762,6	124,8	47 532	99,1
2014	739,6	121,1	48 846	101,8
2015	755,7	123,7	52 936	110,3
2016	737,4	120,7	55 207	115,1

Źródło: Działalność gospodarcza spółek z udziałem kapitału zagranicznego w latach 2007 – 2016. GUS, Warszawa 2017.

W latach 2007 – 2016 wartość przychodów z działalności gospodarczej w przeliczeniu na jedną spółkę z kapitałem zagranicznym zwiększyła się o 7,2 mln zł, czyli o 15,1%. Największy przyrost był w latach: 2015, 2016 i 2010, natomiast spadek dynamiki w latach: 2008, 2009 i 2013.

Podsumowanie

Bezpośrednie inwestycje zagraniczne należą do głównych form przepływów kapitału oraz stanowią jedną z podstawowych czynników wzrostu i rozwoju gospodarczego. Na wielkość bezpośrednich inwestycji zagranicznych w Polsce wpływały głównie takie czynniki, jak: wejście do UE, proces prywatyzacji gospodarki, światowy kryzys finansowy oraz wahania koniunktury gospodarczej w Polsce. Dwa ostatnie z wyżej wymienionych czynników miały decydujący wpływ na znaczny spadek wartości BIZ w latach 2008-2009 i 2012-2013. Wyniki analizy wskazują na pozytywny wpływ BIZ na rozwój rynku pracy, bowiem w analizowanym okresie liczba podmiotów z kapitałem zagranicznym zwiększyła się o 30%, a liczba osób pracujących powyżej 50%. Najwięcej, bo 75% miejsc pracy utworzyły duże podmioty z kapitałem zagranicznym. 70% wszystkich miejsc pracy, jakie utworzyły przedsiębiorstwa z kapitałem zagranicznym, powstało w dwóch sekcjach, w działalności przetwórczej oraz w handlu i naprawie pojazdów samochodowych. W ostatnich kilku latach występuje wysoka dynamika wzrostu zatrudnienia w usługach takich, jak działalność profesjonalna i naukowo-techniczna oraz administrowanie i działalność wspierająca. Wyniki analizy pozwoliły potwierdzić hipotezę, że inwestycje zagraniczne lokalizowane są w sekcjach pracochłonnych, w których jest wykwalifikowana i tania siła robocza. Ta tendencja może ulec zmianie wraz ze spadkiem podaży pracy w nadchodzących latach i wówczas kapitał zagraniczny będzie w większym stopniu napływał do dziedzin wysokiej techniki. Najwięcej miejsc pracy powstało w regionach silnych ekonomicznie, głównie w wielkich aglomeracjach – w województwie mazowieckim 32,9%, wielkopolskim 15% i śląskim 11%, a najmniej w podlaskim 0,6% i warmińsko-mazurskim 0,8%. To oznacza, że bezpośrednie inwestycje zagraniczne w małym stopniu wpływały na zmniejszenie bezrobocia w regionach o wysokim jego natężeniu.

Napływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych do Polski spowodował nie tylko wzrost zatrudnienia, ale również przyczynił się do podniesienia produktywności pracy. W analizowanym okresie przeciętna wydajność pracy w firmie z kapitałem zagranicznym wzrosła o 20,7%. Firmy z kapitałem zagranicznym uzyskują wyższą wydajność pracy, dzięki stosowaniu nowocześniejszych technologii, lepszemu uzbrojeniu pracy i organizacji pracy, dobrej jakości kapitału ludzkiego oraz większym możliwościom eksportu swoich produktów.

Literatura

Chojna Jerzy. 2012. *Miejsce podmiotów z kapitałem zagranicznym w Polsce w 2010 – 2012. Raport roczny*. Warszawa: Instytut Badań Rynku, Konsumpcji i Koniunktury.

Dunning H. John. 2008. *Multinational Enterprises and the Global Economy*, UK. Edward Elgar Publishing, Cheltenham.

Kojima Kiyoshi. 2011. *Direct Foreign Investment A Japanese Model of Multinational Business Operations*. Routledge, London and New York. Vol 10.

Freitag-Mika Eliza. 2009. *Wpływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych na konkurencyjność polskiej gospodarki*. Warszawa: PWE.

Pilarska Czesława. 2005. *Bezpośrednie inwestycje zagraniczne w teorii ekonomii*, Kraków: Wyd. Akademii Ekonomicznej.

Różański Jerzy. 2010. *Przedsiębiorstwa zagraniczne w Polsce. Rozwój. Finansowanie. Ocena*. Warszawa: PWE.

Stawicka Magdalena Kinga. 2015. „Wspieranie bezpośrednich inwestycji zagranicznych przez zachęty inwestycyjne w wybranych krajach europejskich.” *Zeszyty Naukowe UE w Katowicach*, nr 214.

Umiński Stanisław. 2002. *Znaczenie regionalnych inwestycji bezpośrednich dla Polski*, Gdańsk: Wyd. Uniwersytetu Gdańskiego.

Witkowska Janina. 2000. *Bezpośrednie inwestycje zagraniczne a rynek pracy w krajach przyjmujących – aspekty teoretyczne*. Warszawa: Ekonomista nr 5.